

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پلیس ونظام سیاسے جمہوری اسلامے ایران

(پلیس و سیاست)

مؤلفان

دکتر یوسف تراہی

محمدرضا رفیعی دولت آبادی

(اعضای ہیئت علمی دانشگاه علوم انتظامی امین)

دانشگاه علوم انتظامی امین

۱۳۹۶

دانشگاه علوم انتظامی امین

پلیس و نظام سیاسی جمهوری اسلامی ایران

(پلیس و سیاست)

مؤلفان: دکتر یوسف ترابی - محمدرضا رفیعی دولت آبادی

ویراستار علمی: دکتر هادی رجیبی

ناظر علمی: دکتر علی عباسی شوازی

ناشر: دانشگاه علوم انتظامی امین

آماده سازی کتاب: فرهنگ شناسی

چاپ اول: ۱۳۹۶

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ..... ریال

شابک:

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: انتشارات راه فردا

نشانی انتشارات: تهران، ابتدای بزرگراه شهید خرازی، خیابان شهید جدی اردبیلی، دانشگاه علوم انتظامی امین

تلفن: ۴۸۹۳۱۲۹۳

سرشناسه	: ترابی، یوسف، ۱۳۳۹ -
عنوان و نام پدیدآور	: پلیس و نظام سیاسی جمهوری اسلامی ایران: (پلیس و سیاست)/ مولفان یوسف ترابی، محمدرضا رفیعی دولت آبادی.
مشخصات نشر	: تهران: دانشگاه علوم انتظامی امین، ۱۳۹۶. مشخصات ظاهری: ۱۸۷ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۳۶۳-۲۱۶-۵
یادداشت	: کتابنامه:ص.۱۷۹. عنوان دیگر: روابط پلیس و سیاست.
موضوع	: نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران -- هدف‌ها و نقش‌ها
موضوع	: پلیس -- ایران -- جنبه‌های جامعه‌شناختی
موضوع	: Police -- Sociological aspects -- Iran
موضوع	: پلیس -- ایران -- تاریخ موضوع: Police -- Iran -- History
موضوع	: پلیس -- ایران -- جنبه‌های سیاسی
موضوع	: Police -- Political aspects -- Iran:
موضوع	: ایران -- سیاست و حکومت -- ۱۳۵۸ -
موضوع	: - Iran -- Politics and government -- 1979
شناسه افزوده	: رفیعی دولت آبادی محمدرضا ۱۳۵۲ -
شناسه افزوده	: دانشگاه علوم انتظامی امین
	: Amin Police University
رده بندی کنگره	: HV ۵۶/۸۲۴۲ ۱۳۹۶ ت ۴/۲
رده بندی دیویی	: ۲۰۹۵۵/۳۶۳ شماره کتابشناسی ملی: ۴۸۲۵۱۳۹

سخن ناشر

کسب علم و دانش و تلاش برای بهره‌گیری از علوم جدید و بومی‌سازی آن برای رفع نیازهای علمی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی به‌منظور اعتلای اقتدار امت اسلامی از توصیه‌های مهم اسلام است. علوم پلیسی که همگام با پیشرفت بسیاری از علوم محض و تلفیق آنها با یکدیگر، روز به روز نو می‌شود و مرزهایی تازه از دانش می‌سازد، از جمله علمی است که درخت آن در کشورمان در حال رشد و نمو و ثمر دادن است.

تألیف آثار علمی برجسته و معتبر و اشاعه مفاهیم آنها از جمله رهیافت‌های کارآمد و اثربخش است که می‌توان در سایه آن بستری مناسب برای بهره‌گیری از تجربه‌های ارزشمند و دانش بومی نخبگان و کارشناسان علوم پلیسی در کشورمان ساخت. بدیهی است اندیشمندان، خبرگان و کارشناسان امور پلیسی داخلی می‌توانند با تلفیق همگن تجربه‌های خود با علوم و تجربه‌های کارشناسان علوم پلیسی دیگر کشورها باعث پیشبرد دانش پلیسی در کشور شوند. امید است با نشر این گونه آثار تألیفی، گامی هر چند کوچک در این مسیر بلند برداریم و نویسندگان، محققان، کارشناسان و استادان را برانگیزانیم تا تجربه‌ها و توان علمی خود را متبلور کنند و اشاعه دهند.

انتشارات دانشگاه علوم انتظامی امین

فهرست مطالب

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
۱۱	پیش‌گفتار
۲۱	فصل اول: کلیات
۲۱	تعریف واژه‌های کلیدی
۲۱	۱. امنیت و سطوح مختلف آن
۲۶	۲. سیاست
۲۷	۳. قدرت
۲۸	۴. اقتدار
۲۹	تولیدات قدرت
۳۱	۵. پلیس
۳۲	۶. نظم اجتماعی
۳۵	۷. نظام سیاسی
۳۶	۸. مشروعیت
۳۸	۹. جمهوری اسلامی ایران
۴۱	فصل دوم: وظایف و مأموریت‌های نیروی انتظامی
۴۱	۱. نقش‌ها و کارکردهای پلیس
۴۹	۲. چالش‌ها و مشکلات فراروی انجام وظایف مأموران پلیس
۵۱	۳. وظایف نیروی انتظامی در قانون ناجا
۵۵	۴. وظایف مرتبط با امور اجتماعی و فرهنگی
۵۵	۵. نیروی انتظامی، انتخابات و مشارکت سیاسی

فصل سوم: تاریخچه، نظریه‌ها و تئوری‌های مختلف در زمینه پلیس ۶۱

- الف) تاریخچه پلیس ۶۱
۱. پلیس در دوره اسلام ۶۲
  ۲. پلیس در ایران ۶۳
  - ۱-۲. پلیس در عصر قاجار ۶۵
  - ۲-۲. پلیس در عصر پهلوی ۶۸
  - ۱-۲-۲. پلیس در دوره رضاشاه ۶۸
  - ۲-۲-۲. پلیس در دوره محمدرضا پهلوی ۷۶
  - ۲-۳. پلیس و نیروهای انتظامی در عصر جمهوری اسلامی ۷۹
- ب) رویکردها و نظریه‌های پلیس ۸۳
۱. رویکرد سیاسی ۸۴
  ۲. رویکرد حرفه‌ای‌گرایی ۸۴
  ۳. رویکرد جامعه‌محوری ۸۵
  ۴. رویکرد پلیس حل مسئله ۸۹
  ۵. پلیس محلی ۹۲
  ۶. پلیس سیاسی ۹۷
  ۷. پلیس چابک ۹۷
  ۸. پلیس دولتی و پلیس خصوصی ۹۸
  ۹. اختیارات وسیع و خودمختاری مأموران پلیس ۱۰۰
  ۱۰. سازوکارهای نظارت بر پلیس و کنترل مأموران ۱۰۲
  ۱۱. پلیس در اسلام و دیدگاه امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری (دامت برکاته) ۱۰۷
  - پلیس از دیدگاه امام خمینی (ره) ۱۱۱
  - پلیس از دیدگاه مقام معظم رهبری (دامت برکاته) ۱۱۲

فصل چهارم: الگوی تحلیل: رویکرد تحلیل سیستمی (وجوه مشترک وظایف و نقش‌های نیروی انتظامی با نظام سیاسی)..... ۱۱۷

- الگوی تحلیل: رویکرد تحلیل سیستمی ۱۱۸
- بخش اول: کارکردها و فعالیت‌های مرتبط با نظام سیاسی پلیس (داده‌ها، درون‌دادها و ورودی‌های سیستم)..... ۱۲۰
۱. کارکرد آگاهی‌رسانی به حاکمان و نخبگان سیاسی درمورد حمایت‌ها ۱۲۲
۲. حمایت‌های دوسویه ۱۲۳
۳. بسیج کردن حمایت‌ها از نظام سیاسی و مشروعیت‌بخشی ۱۲۵
۴. اجتماعی کردن سیاست و شکوفایی فرهنگ سیاسی ۱۲۶
۵. نیروی انتظامی و دفاع از حقوق شهروندی (عدالت) ۱۲۸
۶. مراقبت عملی از هنجارها و ارزش‌ها ۱۳۵
۷. جامعه‌پذیری مردم و ارتقای سطح قانون‌گرایی ۱۳۶
۸. رسیدگی به امور حسبه و نهادینه‌سازی امر به معروف و نهی از منکر ۱۳۶
۹. کمک به اقامه نمازها و نماز جمعه ۱۳۹
۱۰. مبارزه با فساد ۱۴۰
- عوامل مؤثر در تکوین فساد ۱۴۱
- بخش دوم: پلیس، شناسایی، تجمیع مطالبات و تقاضاهای مردم و جامعه از دولت ۱۴۳
۱. خروجی‌های سیستم سیاسی تحت تأثیر کارکردهای پلیس و نیروی انتظامی ۱۴۶
- ۱-۱. اقناع‌سازی نخبگان سیاسی و حاکمیت برای تصمیم‌گیری‌های منطقی ۱۵۰
- ۱-۲. کاهش شکاف نخبگان سیاسی با مردم و گروه‌های اجتماعی ۱۵۰
- ۱-۳. اعتماد نظام سیاسی به پلیس و کاهش شکاف میان نخبگان قدرت با پلیس ۱۵۱
۲. بازخوردهای به‌دست‌آمده برای نظام سیاسی و دولت ۱۵۲
۳. اقتدار ملی نظام سیاسی مهم‌ترین خروجی و ستانده کارکرد نیروی انتظامی ۱۵۳
۴. نیروی انتظامی و رسانه‌ها ۱۶۴
- ابعاد رابطه پلیس با رسانه‌ها و مطبوعات در نظام سیاسی ۱۶۴
۱. کارکرد شکل‌دهی به افکار عمومی درمورد پلیس ۱۶۴

۲. کارکرد نظارتی بر عملکرد پلیس..... ۱۶۴

۳. کارکرد آموزشی و اطلاع‌رسانی..... ۱۶۵

فصل پنجم: الگوی پلیس مطلوب در جمهوری اسلامی ایران..... ۱۷۱

فهرست منابع..... ۱۷۹